ДЕТСКА ГРАДИНА
„РАДОСТ“
ГР. КАЛОФЕР
УЛ. „ТУНДЖА“ №2;
GSM: 0876705511,
E-mail: info@radostdg.com

KINDERGARTEN
„RADOST”
2 “TUNDJA” STR., KALOFER
BULGARIA
www.dgradost.com

Утвърждавам със
Заповед № ПД – 01 – 29/15.09.2026г.

Директор: IVANKA GEORGIEVA MITOVA
Digitally signed by IVANKA GEORGIEVA MITOVA
Date: 2026.09.15 22:59:46 +03'00'

Иванка Митова

Стратегия

за

образователна интеграция на

деца от етнически малцинства

на ДГ „РАДОСТ” за

2025 - 2030г.

Настоящата стратегия е актуализирана на заседание на ПС – Протокол № РД – 06 – 11 / 10.09.2026г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията е разработена въз основа на Стратегия за образователна интеграция на деца от етническите малцинства (2015 – 2020) и се ръководи от международните документи в областта на правата на децата и правата на лицата, принадлежащи към етническите малцинства, както и от ключови национални нормативни актове, стратегически документи и национални програми, свързани с образователната интеграция: Всеобщата декларация за правата на човека, Международна конвенция за премахване на всички форми на расова дискриминация, Международна конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието, Международна конвенция за правата на детето, Декларация на ООН за правата на лица, принадлежащи към национални или етнически, религиозни и езикови малцинства, Световна програма на ЮНЕСКО „Образование за всички", Закон за защита от дискриминация, Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите 2012-2020 г., Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество 2010-2020 г., Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система 2013-2020 г., Национална стратегия за детето 2008-2018 г., Национална стратегия за учене през целия живот 2014-2020 г., Национална стратегия за интеграцията на лицата, получили международна закрила в Република България 2014 г. – 2020 г..

II. ПРОБЛЕМАТИКА, СВЪРЗАНА С ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА ДЕЦА ОТ ЕТНИЧЕСКИТЕ МАЛЦИНСТВА

1. Определение за понятието *„деца от етническите малцинства"*

В тази категория спадат деца и ученици, чиито родители определят своята принадлежност към етнически общности, които са различни от българската и са носители на определен тип етнокултурни различия.

2. Разбиране за понятието *„образователна интеграция"*

Образователната интеграция е институционален процес, при който образователни субекти, носители на етнокултурни специфики, си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират интеркултурни компетентности и споделени граждански ценности, запазвайки своята етнокултурна идентичност и получавайки равни възможности за социална реализация. Образователната интеграция изисква защита правата на децата, недопускане на дискриминация и осигуряване на адекватни предпоставки за социална реализация. Тя не допуска сегрегация и автосегрегация на децата и учениците от етническите малцинства, както и асимилация против тяхната воля и против волята на техните родители. Насърчава и подпомага междукултурния обмен и съхраняването и развитието на различните културни идентичности. Образователната интеграция е процес, при който децата и учениците от етническите малцинства се обучават в съответствие с българското законодателство. В хода на този процес се прилагат и използват разнообразни методи и форми за работа с деца, ученици и родители от всички етнически групи, съобразявайки се с тяхната етнокултурна специфика.

Образователната интеграция е една от видовете политики за включване, които се реализират в рамките на Европейския съюз. Практическата реализация на този тип интеграция в училище се осъществява в следните направления:

а) осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички деца и ученици;

б) утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;

в) създаване на предпоставки за успешна социализация на децата от етническите малцинства;
г) поощряване на взаимното уважение, разбирателството и сътрудничеството между всички деца и ученици, независимо от етническата им принадлежност.

III. АНАЛИЗ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

През последните 15 години в българското общество може да се отбележат някои значими успехи в областта на образователната интеграция.
За подобряване достъпа до качествено образование се приложиха редица мерки, които доведоха до положителни резултати. Една от най-важните е поетапното въвеждане на задължителна предучилищна подготовка за всички деца, навършили 5-годишна възраст.
Включването на децата от уязвимите етнически общности и групи в предучилищното възпитание и подготовка е значително по-ниско от средното за страната. Голяма част от децата, чийто майчин език е различен от българския, срещат трудности в процеса на обучението, което често води и до социалното им изключване в училищната общност.
Поетапното въвеждане на целодневното обучение в училище се отрази благоприятно върху качеството на обучение и възпитание на всички ученици, но безспорна е ползата от него за учениците от уязвимите етнически групи.
Проучвания и анализи показват, че равнището на записване във всички степени на образование при ромите е много по-ниско в сравнение с всички останали етноси. Според данни от преброяването през 2011 г. децата от ромски произход в задължителна училищна възраст, непосещаващи училище, са 23,2%, децата от турски произход – 11,9%, етническите българи – 5,6%. Практическият опит показа, че интеграцията и интеркултурните взаимодействия могат да се реализират единствено в етнически смесена образователна среда.
За повишаване на образователните резултати на учениците от изключителна важност е включването на значителен дял от педагогическите кадри в квалификационни форми за работа в мултикултурна образователна среда.

Най-важните нерешени проблеми в сферата на интеркултурното образование, са:

- интеркултурният подход все още не е основополагащ при планирането на дейностите и в организацията на обучението;
- недостатъчно са представени в учебното съдържание историята и културата на етническите малцинства. Основополагащите елементи на културната идентичност най- често се свеждат до традиционния фолклор, без да се отчитат всички останали културни постижения на етническите малцинства, а още по-малко приносът им към общонационалната култура и развитието на обществото;
- недостатъчно се осъществява методическата подкрепа на учителите;
- не се използват в достатъчна степен форми на извънкласна работа, както и „заниманията по интереси“ и „организирания отдих и спорт“ в рамките на целодневната организация на учебния ден, което в немалка степен се дължи на липсата на специализирани методики за такава работа;
- налице е недостиг на педагогически специалисти, притежаващи компетентности да предават на децата знания и умения за възприемане на етнокултурните различия, преодолявайки негативни стереотипи и културни дистанции;
- не се стимулира повишаване качеството на образование и търсенето на иновативни подходи за работа в мултикултурна среда, което се дължи и на

липсата на критерии и механизми за оценяване дейността на педагогическите кадри в тази насока;

- ❖ в недостатъчна степен се отчита и използва натрупваният опит при осъществяване на проекти за педагогическа работа в мултикултурна среда, етническите малцинства, мигрират в държави от ЕС, в които стандартът на живот е по- висок. Често децата и учениците мигрират заедно със своите семейства, което е свързано с определени предизвикателства пред тяхната образователна интеграция.

Всяка учебна година средно около 2-3 ученици от училището, включително от етническите малцинства, които са били записани в началото на съответната година, напускат образователната система по причина „заминаване за чужбина“. В тази връзка като сериозни проблеми се очертават:

- ❖ липсата на механизъм за проследяване на миграцията на деца в други държави и записването им в детските заведения в съответната държава;
- ❖ наличие на нормативни трудности при записването им в училище, след тяхното завръщане;
- ❖ ниският брой деца от семейства на български граждани, живеещи извън Република България, включително и от етническите малцинства, които се възползват от правото си да се обучават и да имат извънкласни занимания в българските неделни училища в чужбина.

IV. ВИЗИЯ

Към 2020 г. Република България е държава, в която образователната система интегрира успешно деца от етническите малцинства, съхранява и развива етнокултурната им идентичност и спомага за изграждането им като пълноценни граждани и за успешната им личностна, професионална и социална реализация.

V. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА СТРАТЕГИЯТА

Законосъобразност – съответствие на целите и на предлаганите дейности на законите и подзаконовите нормативни актове.

Кохерентност – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност на предлаганите политики и дейности при сътрудничество на всички заинтересовани страни .

Партньорство – активно и координирано участие на институциите за образование и обучение, другите държавни институции и гражданското общество, на учителите и родителите в реализацията на политика за образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

Прозрачност и популяризиране на дейностите и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото.

Приемственост – осигуряване на непрекъснато действие на стратегията, независимо от управленски или други социални промени и гарантиране на постоянство в усилията и политиките за изпълнение на стратегическите цели.

Устойчивост на резултатите – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати.

Своевременност – осигуряване на навременни адекватни мерки за предотвратяване на възможни рискове за осъществяване на образователната интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

Отчетност, мониторинг и контрол на реализацията на целия процес на образователна интеграция, включваща в себе си анализ и оценка на постигнатите резултати.

Иновативност – разработване на нови подходи за равен достъп до качествено образование и успешна образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.

Толерантност - отношение на подкрепа, разбиране и недискриминация към малцинствени или слабо представени групи, или групи, които по някакъв начин са в неравностойно положение, приемане и разбиране на богато многообразие на култури.

VI. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

1. Пълноценна социализация на деца от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата от етническите малцинства.
3. Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

VII. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ ЦЕЛИ

- ✓ **В изпълнение на Стратегическа цел № 1:**

Пълноценна социализация на деца от етническите малцинства.
1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на децата от етническите малцинства.
2. Осигуряване на ефективен координационен механизъм между заинтересованите страни за провеждане на успешни интеграционни политики.
3. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.
4. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси.
5. Провеждане на информационни кампании за привличане на млади хора като доброволци за работа с деца в риск от отпадане или отпаднали от образователната система.

- ✓ **В изпълнение на Стратегическа цел № 2:**

Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата от етническите малцинства.
1. Назначаване на „помощник на учителя“ от директора на детската градина, при необходимост от допълнителни образователно-възпитателни дейности с деца от етническите малцинства.
2. Осигуряване на разнообразни форми на допълнителна подкрепа за децата от етническите малцинства за изравняване на стартовите им позиции при постъпване в образователната система.
3. Осигуряване при необходимост на допълнително обучение по български език за деца от етническите малцинства.
4. Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.
5. Осъществяване на извънкласна работа, занимания по интереси и на организиран отдих и спорт в мултикултурна образователна среда, съчетана с традициите на отделните етнически групи.
6. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.
7. Допълнителна работа с деца от етническите малцинства, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на детската градина.
8. Подкрепа на учениците от уязвимите етнически общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст.

9. Специализирана работа за мотивиране на децата от уязвимите етнически малцинства в предучилищна степен за продължаване на образование в училища.

- ✓ **В изпълнение на Стратегическа цел № 3:**

Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система
1. Подкрепа на разнообразни съвместни изяви на деца от различни етнически общности за съхраняване и развиване на общите и специфичните традиции по места.
2. Включване на децата и учениците в общата интеграционна образователна политика чрез подходящи форми на интеркултурно образование.
3. Повишаване обхвата на заинтересованите страни, които познават и прилагат натрупания опит при осъществяване на проекти за работа в мултикултурна среда.
4. Осигуряване на възможности за изучаване на културата на етническите общности в часовете по разширена и допълнителна подготовка.
5. Развиване и прилагане на механизми за стимулиране на педагогическите специалисти за повишаване на квалификацията и прилагане на успешни подходи за работа в мултикултурна образователна среда.

- ✓ **В изпълнение на Стратегическа цел № 4**

Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.
1. Разработване на празничен календар с изяви на деца от различните етноси в плана за дейността на училището за съответната учебна година.
2. Разпространение на добри практики за запазване и популяризиране на културните традиции на етническите общности чрез съвременни технологии.
3. Прилагане на разнообразни практики, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата от етническите малцинства.

VIII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Участие на всички заинтересовани страни в процеса на образователната интеграция.
- Повишен обхват в детската градина на подлежащите на задължително образование (5-7-годишна възраст).
- Намален дял на преждевременно напусналите образователната система (5-7 г.) под 11 %.
- Намален брой на отпадналите в задължителна училищна възраст (до 16 години).
- Успешно интегрирани деца в мултикултурна образователна среда
- Повишен дял на децата от етническите малцинства, завършили предучилищна степен на образование.
- Повишен дял на децата от етническите малцинства, завършили предучилищна степен на образование.
- Осъществена квалификация на педагогически специалисти за работа в мултикултурна образователна среда.
- Осигурена система от механизми за осъществяване на контрол върху резултатите от процеса на образователната интеграция.
- Осигурен баланс на мерките за приобщаване на деца и ученици от етническите малцинства в образователната система и в обществото и на мерките за съхраняване и развиване на тяхната специфична културна идентичност.
- Популяризиране на добрия опит в сайта на училището

IX. ПЛАНИРАНЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

1. Планиране и източници на финансиране

Срокът за изпълнение на целите на Стратегията се определя до 2020 година.
Изпълнението на Стратегията се осъществява чрез План за действие (2016-2017), утвърден от директора на училището. В Плана се дефинират конкретните дейности в изпълнението на всяка цел, сроковете, отговорните лица, източниците на финансиране. Определят се индикаторите за оценка на изпълнението на целите.
Основен източник за финансиране на Стратегията е делегирания бюджет на училището. Други източници са спомоществователство (спонсорство), дарения и др.

2. Индикатори за реализиране на Стратегията

Основните индикатори за реализиране на Стратегията са индикатори за изпълнение и индикатори за резултат, както следва:

2.1. Индикатори за изпълнение

- брой деца между 3 и 7 – годишна възраст от етническите малцинства, участващи в програми за превенция на ранното отпадане от училище;
- брой педагогически специалисти, включени в обучения за развитие на уменията за работа в мултикултурна среда;

2.2. Индикатори за резултат

- дял на отпадналите от училище за една учебна година;
- дял на завършилите предучилищна степен на образование деца от етническите малцинства, продължили обучението си в училище през същата календарна година.
- дял на учителите, преминали обучение за работа в мултикултурна образователна среда;
- резултати от национални външни оценявания на учениците от VII и от X клас;
- среден успех от външното оценяване при завършване на начален етап на образование
- дял на завършилите средно образование;

3. Наблюдението на изпълнението на Стратегията има за цел:

- отчитане на постигнатите резултати;
- отчитане отношението между постигнатите резултати и вложените средства;
- анализиране постигнатите и набелязване на нови/актуализирани мерки;
- информиране участниците за актуалното състояние на изпълнението на Стратегията
- актуализиране на мерките, поради настъпили промени в средата за изпълнение на Стратегията и др.

4. Отчитането на изпълнението на Стратегията се осъществява чрез годишен отчет за изпълнение на Плана по Стратегията от директора на детската градина.

Стратегията е приета на заседание на педагогическия съвет с Протокол РД – 06 – 11/10.09.2026г. и е утвърдена със заповед № ПД – 01 – 29/15.09.2026г. на директора на детската градина.

ИВАНКА МИТОВА
Директор на ДГ „Радост“